

LEGENDY V KOPAČKÁCH

Od Štefana Čambala po Mareka Hamšíka

Mojmír Staško

LEGENDY V KOPAČKÁCH

Od Štefana Čambala po Mareka Hamšíka

Mojmír Staško

Legendy v kopačkách

Od Štefana Čambala po Mareka Hamšíka

© Autor textu: Mojmir Staško

© Vydavateľstvo DAJAMA a ŠPORT PRESS, s.r.o. , Bratislava 2025

ISBN 978-80-8136-191-3

Obsah

Pocta futbalovým básnikom, remeselníkom i stratégom	4
Prvý Slovak vo finále majstrovstiev sveta (<i>Štefan Čambal</i>)	6
Tréner najslávnejších (<i>Ferdinand Daučík</i>)	10
Belasý symbol polovice 20. storočia (<i>Leopold Šťastný</i>)	14
Tvorca trnavského zázraku (<i>Anton Malatinský</i>)	18
Tréner víťazov (<i>Michal Vičan</i>)	22
Ruský cár (<i>Ladislav Pavlovič</i>)	26
Ikona Barcelony (<i>Ladislav Kubala</i>)	30
„Čierna mačka“ (<i>Viliam Schroj</i>)	36
Kráľ vzdušných súbojov (<i>Titus Buberník</i>)	40
Strieborný z olympiády (<i>Anton Urban</i>)	44
Futbalista Slovenska v 20. storočí (<i>Ján Popluhár</i>)	48
Slovenský tréner 20. storočia (<i>Jozef Vengloš</i>)	54
Spartan storočia (<i>Andrej Kvašňák</i>)	60
Útočný tank (<i>Adolf Scherer</i>)	64
Kapitán (<i>Alexander Horváth</i>)	68
Prvý Slovak, ktorý strelil gól na majstrovstvách sveta (<i>Jozef Štibrányi</i>)	72
Strelecký kráľ (<i>Jozef Adamec</i>)	76
Džentlmen medzi žrdami (<i>Alexander Vencel</i>)	82
Futbalový estét (<i>Karol Jokl</i>)	86
Majster kľúčiek a umelec emócií (<i>Ladislav Petráš</i>)	90
Profesor futbalu (<i>Ladislav Kuna</i>)	94
Prototyp moderného beka (<i>Karol Dobiaš</i>)	98
Zlatovlasý rýchlik trávnikov (<i>Ján Pivarník</i>)	104
Rýchlik z ľavého krídla (<i>Ján Čapkovič</i>)	108
Jediný Slovak s dvomi finále (<i>Jozef Čapkovič</i>)	112
Pilier zlatého tímu z Belehradu (<i>Anton Ondruš</i>)	116
Futbalový básnik (<i>Marián Masný</i>)	120
Poctivý rytier lopty (<i>Ladislav Jurkemik</i>)	126
Generál ihriska (<i>Ján Kozák</i>)	130
Svetový príbeh hráča i trénera (<i>Vladimír Weiss</i>)	134
Slovenský Maradona (<i>Lubomír Moravčík</i>)	138
Predčasne ukončený príbeh (<i>Peter Dubovský</i>)	142
Slovenský rekordér (<i>Róbert Vittek</i>)	146
Slovenská britva z Anfieldu (<i>Martin Škrtel</i>)	150
Futbalový ambasádor (<i>Marek Hamšík</i>)	154
Použitá literatúra	159

Pocta futbalovým básnikom, remeselníkom i stratégom

Začnem osobne. V novembri 2005 ma redakcia denníka Šport vyslala mapovať dianie pred barážovým dvojzápasom v kvalifikácii na MS 2006 medzi Španielskom a Slovenskom. Medzi Goliášom a Dávidom. Stalo sa tak týždeň pred prvým stretnutím v Madride, čo znamenalo, že som mal dosť času na spoznávanie futbalových realít. Osobnejšie som sa spoznal aj s redaktormi rešpektovaných španielskych denníkov, ktorí zas chceli podrobnejšie zmapovať stranu súpera a novinár zo Slovenska im v tomto smere padol vhod. Bola to obojstranne užitočná spolupráca, pretože na stránkach denníka Šport sa objavovali lukratívne reportáže a rozhovory so španielskymi hviezdami, ktoré mi sprostredkovali kolegovia zo španielskych médií.

Mal som však pocit, že viac v úžase zostali oni. Po tom, čo som im otvoril komnatu, o ktorej nemali ani potuchy. Slovenský

futbal bol pre nich nepopísaná tabuľa, doslova tabuľa rasa. Nevedeli o ňom nič, hoci vnímali, že práve v tom čase sa niečo deje a mali rešpekt. Artmedia niekoľko dní predtým vyhrala v Porte a udivovala Európu ťažením v Lige majstrov. Výprask Celticu v Bratislave a päť gólov v jeho sieti vnímali aj v Španielsku. Aj to, že v kvalifikačnej skupine za Slovenskom ostalo Rusko. Samozrejme, Španieli poznali Petra Dubovského. Pri jeho mene sa prežehnávali a zdvihli pohľad hore, niekde k nebesiam. S dôvetkom, že to bol pán futbalista, veď hral v Reale, bol miláčikom Ovieda a čo len dokázal s loptou... Bol ako Španiel, elegantný v narábaní s loptou, aj to som si vypočul. Pre nebohého génia to bolo myslené ako pocta.

Odhrnutý záves Španielom otváral oči. Pri Camp Nou stojí socha Ladislava Kubalu. Toho Maďara? Toho, akurát, že mal viac slovenský pôvod ako maďarský. Omnoho viac. Päť z ôsmich starých rodičov malo v žilách slovenskú krv. Osem z jedenástich členov základnej zostavy československej reprezentácie z finále majstrovstiev Európy v roku 1976 boli Slováci. Barcelonu kormidloval k veľkým triumfom Ferdinand Daučík. V Bazileji vo finále európskeho pohára ju porazili bratia Ján a Jozef Čapkovičovci, s Alexandrom Vencelom v bránke, čarodejníkom Karolom Joklom v poli a Michalom Vičanom na lavičke. Cennú trofej dvíhal nad hlavu Alexander Horváth. Práve Španielov na majstrovstvách sveta v Čile vyradil gól Jozefa Štibrányiho.

Najlepším brankárom toho šampionátu bol Viliam Schroj a k najlepším strelcom patrili Adolf Scherer. Kapitánom tímu Československa na olympiáde v Tokiu v roku 1964 bol Anton Urban. Jozef Adamec dal ako jeden z troch Európanov hetrik Brazílii. Leopold Šťastný sa stal trénerskou ikonou

Socha Ladislava Kubalu pred Camp Nou

Socha Antona Malatinského pred štadiónom v Trnave

v Rakúsku, Andrejovi Kvašňákovi ležala pri nohách spartánska časť Prahy. Ladislav Petráš očaril Brazíliu, spomínali naňho aj po desaťročiach. Jozefa Vengloša pozná celý futbalový svet. Lubomír Moravčík sa stal

štvorlístkom Celticu Glasgow. Dar od Boha, taký prívlastok si v kultovom klube získal. Z Mareka Hamšíka sa stala ikona v Taliansku, ktoré tak zaplakalo po góloch Róberta Vitteka na šampionáte v JAR. Martin Škrtel si získal svetový rešpekt vo farbách Liverpoolu a tréner Vladimír Weiss senzačnými úspechmi a výsledkami v dlhodobom horizonte.

V tejto knihe predstavujeme profile 35 z nich. Opísaných tak, aby za nich nehovorili len čísla, ale aj konkrétne situácie a zákuť ich životných dráh. Vyberaných poctivo, avšak s vedomím, že ich mohlo byť aj päťdesiat. A že by si tam miesto určite zaslúžili aj Juraj Szikora, Ivan Hrdlička, Ludovít Cvetler, Jaroslav Pollák, Koloman Gögh, Jozef Móder, Dušan Galis, Jozef Barmoš, Ján Kocian, Dušan Tittel, Miroslav Karhan, Peter Pekarík či Juraj Kucka... A mohlo by ich tam byť aj sto. Ale skončili by sme ako Pelé, ktorý pri storočnici FIFA vyberal svoj zoznam sto najlepších hráčov histórie a keď ho zostavil, mal v ňom 125 mien. Čo svedčí o tom, že bolo a je z čoho vyberať...

Mojmír Staško

Najväčšie futbalové legendy 21. storočia – Martin Škrtel a Marek Hamšík

Prvý Slovák vo finále majstrovstiev sveta

Štefan Čambal

Bol prvý Slovák, ktorý hral na majstrovstvách sveta (ďalej MS). Prvý, kto si na nich zahral finále a prvý, ktorý z MS odchádzal s medailou. A bol prvý, kto trénoval Slovensko i Československo. Stal sa legendou Slavie, ale z poriadnej kaše vyťahoval Spartu. Život Štefana Čambala bol plný veľkých futbalových dobrodružstiev.

V rodnej Bratislave začal hrať v nemeckom bratislavskom klube SC Donaustadt. V roku 1923 prestúpil do SC Ligeti, ktorý patrila k maďarským klubom na území vtedajšej Bratislavy. Keď však v klube I. ČsŠK Bratislava, teda v predchodcovi súčasného Slovana, zistili, že má slovenský pôvod, začali ho lanáriť k sebe. Hrával ako spojka na ľavej strane a stal sa súčasťou legendárneho útočného „päťzáprahu“ Šoral, Bulla, Příboj,

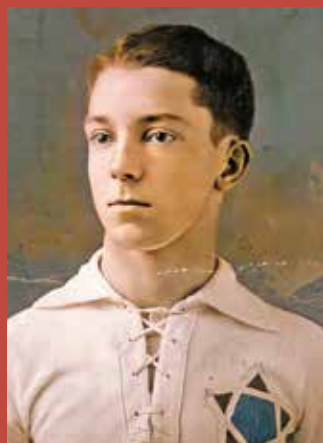
Čambal, Uher. V máji 1929 bol pri tom, keď Bratislavčania rozdrvili slávny Newcastle United (8:1) pri jeho turné po Európe. Newcastle pritom neposlal na trip žiadne béčko, v tíme bol i slávny škótsky útočník Hughie Gallacher, ktorý v 174 zápasoch strelil 143 gólov. V Bratislave sa však prizeral tomu, ako góly padajú do brány Newcastle. Štefan Čambal dal tri. „*Bol to môj posledný, avšak najkrajší zápas vo farbách I. ČsŠK,*“ spomínal.

Štefan Čambal (vpravo) čaká na odrazenú loptu v drese Slavie Praha

Štefan Čambal v skratke

Štefan Čambal sa narodil 17. decembra 1908 v Bratislave. Na postoch útočníka či stredopoliaru hral za Do-naustadt (do 1923), Ligeti (1923 – 1927), I. ČsŠK Bratislava (1927 – 1929), Teplitzer FK (1929 – 1930), Slaviu Praha (1930 – 1936), SK Baťa Zlín (1937 – 1938) a SK Židenice (1938 – 1939). So Slaviou sa stal štyrikrát majstrom Československa (1931, 1933, 1934, 1935). V lige odohral 138 zápasov, dal 10 gólov. V reprezentácii Československa v rokoch 1932 – 1935 odohral 22 zápasov. Ako tréner viedol reprezentáciu Slovenska (1941 – 1942), ŠK Baťovany (1945 – 1946), B-tím Československa (1948), reprezentáciu ČSR (1949), TJ Vítkovice (1949 – 1952), Dubnicu (1952), KPS Brno (1952 – 1954), Liberec (1954 – 1955), Tankistu Praha (1955 – 1957), Duklu Pardubice (1957), Lokomotívu Košice (1958 – 1959), Piešťany (1959), Příbram (1960 – 1961), Děčín (1961 – 1962), Vorwärts Berlín (NDR, 1959 – 1962), FC Prague Sydney (Austrália, 1964 – 1966), Lokomotívu Košice (1966 – 1968), Sälen IF (Švédsko, 1968), Kapfenberg (Rakúsko, 1969), Spartak BS Vlašim (1971), TJ US Praha (1972), Strojárne Martin (1973 – 1974), Jednotu Trenčín (1974 – 1975) a Spartu Praha (1975 – 1976). Zomrel 18. júla 1990 v Prahe. Je členom Siene slávy slovenského futbalu.

Paradoxne, vtedy bol v klube ako „výpomoc“. Na jeseň 1928 mu prišiel povolávací rozkaz na vojenčinu. Odvelili ho do Litoměříc, kde hral najprv za armádnu jedenástku. Na zápas do Bratislavy bol uvoľnený, po ňom sa vracal do Čiech. Ligu potom hrával za Teplitzer FK, v ktorom už v niekoľkých zápasoch nastúpil ako záložník.

Neúnavný režisér

Po necelých dvoch rokoch sa sťahoval do Slavie Praha, kde bol šesť a pol roka. Na Prahu si rýchlo zvykol, s rovnakou ľahkosťou ako na trávniku sa pohyboval aj v prominentných kruhoch. Do okruhu jeho priateľov patrili speváci a herci ako trebárs Vlasta Burian. Práve u „zošívanych“ dosiahol svoj vrchol. Tréner Kálmán Konrád ho hneď v prvej sezóne prerobil na tvorivého záložníka. Jeho silné nohy, dobré ťažisko a výnimočná technika spojená s prehľadom v hre urobili svoje. Diváci mali pocit, že je na ihrisku všade. Stal sa režisérom hry Slavie, ktorá bola závislá

na tom, ako hral práve on. Patril však k spoľahlivým hráčom, tréneri a ani spoluhráči sa nemuseli obávať, že „Pišta“ by nemal svoj deň. Obhospodaroval veľkú plochu. Bol neúnavný maratónec. Prirovnávali ho ku Karlovi „Kádovi“ Peškovi, opore pražskej Sparty a československej reprezentácie. „Čambal má schopnosť na ihrisku robiť z chaosu poriadok,“ písali súdobé noviny na margo vzdelaného záložníka. Čambal bol absolventom Obchodnej akadémie a plynulo ovládal päť jazykov.

Hrdosť i sklamanie

V najcennejšom drese debutoval v máji 1932 ako 23-ročný v zápase Československo – Rakúsko (1:1) pred 30 000 divákmi na štadióne pražskej Sparty. V priebehu štyroch rokov reprezentoval Československo až 22-krát. Bol prvým slovenským futbalistom, ktorý hral na majstrovstvách sveta. V Taliansku nastúpil na svetovom šampionáte v roku 1934 vo všetkých štyroch zápasoch Československa.

Tím Československa na MS 1934 (Štefan Čambal dole tretí zľava)

Hovorilo sa, že v Bratislave sa počúvali reportáže „rozhlasáka“ Josefa Laufera zo šampionátu práve kvôli nemu. Kaviarne lákali hosti na počúvanie rádia tak, ako dnes puby pozývajú na sledovanie televíznych prenosov. „Náš Čambi,“ držali mu palce pri rádiách. Žiaľ, v rímskom finále tím Československa prehral s domácim Talianskom (1:2). Domáci mali skvelý tím, hrali dobre, avšak uspeli s okatou podporou švédskeho rozhodcu Eklinda. Napriek tomu tím Československa až do 81. minúty vyhrával po góle Puča. Po Orsiho vyrovnávajúcom góle sa predlžovalo, v 95. minúte zápasu dal víťazný gól Talianov Schiavio.

Vrelé privítanie

Hráči Československa odchádzali z Talianska sklamaní, ale vrelé uvítanie v Prahe negatívne pocity prekonalo. Platilo to aj pre Štefana Čambala, ktorého noviny označovali za najlepšieho hráča zápasu a v hlasovaní novinárov na MS ho zaradili do All Stars tímu MS. V roku 1964 sa ho pri príležitosti 30. výročia rímskeho finále v Československom rozhlase pýtali, na čo si najviac spomína z rímskeho finále. „Bol to okamih, keď sme nastupovali na zápas. Je to slávnostný pocit pre hráčov i divákov,“ povedal Štefan

Čambal, ktorý odohral svoj posledný zápas za ČSR zhruba o rok neskôr. Z palety reprezentačných zápasov si osobne najviac cenil víťazstvo vo viedenskom Hohe Warte proti Rakúsku (2:1), teda proti slávnemu Wunderteamu na čele s Matthiasom Sindelarom.

Aj tréner Slovenska

Keď sa rozpadlo Československo, ostal najprv žiť v Protektoráte a potom sa však radšej presťahoval na Slovensko. Stal sa trénerom reprezentácie samostatného štátu. Po vojne mu to nik nezazlieval a bol dokonca krátko i trénerom reprezentácie Československa. Kormidloval ju len v štyroch

Zastavil ho Adamec

S Vorwärtsom Berlín sa v sezóne 1961 – 1962 stal majstrom NDR. V septembri 1962 si s ním zahral v rámci Európskeho pohára majstrov proti Dukle Praha. Východonemecký tím prehral s majstrom Československa doma 0:3 a v Prahe 0:1. Všetky štyri góly dal Jozef Adamec, ktorý bol vtedy v Dukle na vojenčine.

zápasoch, ale s jedným nezabudnuteľným výsledkom. Silné Maďarsko na čele s Ferencom Puskásom v apríli 1949 pred 60 000 divákmi prehralo s Československom horibilne 2:5. Potom zažíval pestrú trénerskú kariéru, v ktorej striedal neznáme klubové značky s veľkými adresami. Vystriedal veľa klubov, pretože mal imidž experta, ktorý vedel dať veci rýchlo do poriadku. Do ligy priviedol Baťovany a s Vorwärtsom Berlín získal v roku 1962 titul majstra NDR. Do austrálskeho FC Prague Sydney, v ktorom držali opraty krajanovia z Čiech a Slovenska, pritiahol zo Slovana Antona Moravčíka

a Pavla Molnára. Do ligy postúpil i s Trenčínom. Mohol sa vyhrievať na slniečku slávy niekde pod hradom Matúša Čáka, ale potom prikývol výzve zo Sparty. Tá v roku 1975 zažívala niečo nepredstaviteľné. Prvýkrát v histórii vypadla z najvyššej súťaže. Vtedy 68-ročný Štefan Čambal, „kovaný“ slavista, svoju úlohu splnil a v roku 1976 priviedol Spartu späť do ligy. Bola to jeho posledná trénerská misia. O niekoľko rokov neskôr však bol ešte v pozícii poradcu a skauta klubu Bohemians Praha, do ktorej si ho vybral Tomáš Pospíchal. Prispel tak k jedinému titulu „klokanov.“

V drese Slavia Praha

Tréner najslávnejších

Ferdinand Daučík

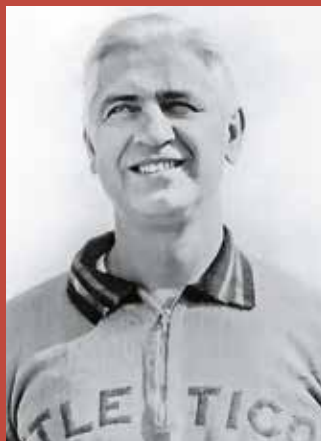
Nikto zo Slovákov netrénovať väčšiu futbalovú značku ako on a nik s ňou nezískal také prenikavé úspechy. Ferdinand Daučík sa zapísal však nielen do histórie FC Barcelona, ale sedel aj na lavičke klubov ako FC Sevilla, Betis, Atlético Madrid, Atlético Bilbao či FC Porto. Kým na Pyrenejskom polostrove bol váženou osobnosťou, v Československu sa jeho meno radšej nespomínalo. Bol totiž emigrant, ktorý bol dokonca za svoju túžbu po slobode odsúdený československým súdom.

Ako hráč bol skvelým obrancom, hoci najprv hrával ako útočník. Dával dosť gólov, či ešte za KFC Komárno alebo za I. ČsŠK Bratislava, kam z Komárna prestúpil. Práve v bratislavskom klube ho posunuli na pozíciu stredného obrancu a na tomto poste

si počínal skvele. Až tak, že si v júni 1934 premiérovu zahral za reprezentáciu, čo bolo pre hráčov z amatérskych klubov unikátom. Siahla po ňom pražská Slavia a v jej drese získal nielen majstrovské tituly, ale ako kapitán aj víťazstvo vo vtedy prestížnom

Ferdinand Daučík v skratke

Pochádzal zo Šiah, kde sa narodil 30. mája 1910. Hral za KFC Komárno (do 1930), I. ČsŠK Bratislava (1930 – 1935), Slaviu Praha (1935 – 1941) a divízne SK Benátky (1941). So Slaviou sa stal dvakrát majstrom Československa (1935, 1937), dvakrát českým majstrom (1940, 1941) a vyhral s ňou Stredoeurópsky pohár (1938). Za reprezentáciu Československa odohral v rokoch 1931 až 1938 pätnásť zápasov a hral i na MS 1938. Jeden zápas odohral za Slovensko (1942). Ako tréner viedol ŠK Bratislava (1942 – 1946, 1948), reprezentáciu Slovenska (1942 – 1944), reprezentáciu Československa (1948), Prievidzu (1948), exhibičný FC Hungária (1949 – 1950), FC Barcelona (1950 – 1954), Atlético Bilbao (1954 – 1957), Atlético Madrid (1957 – 1959), FC Porto (1959 – 1960), Betis (1960 – 1962), Murciu (1963 – 1964), Sevilu (1964 – 1965), Zaragozu (1966 – 1967), Toronto (1967 – 1968), Elche (1968), Español (1970 – 1971), Cádiz (1971 – 1972), Sant Andreu (1973 – 1974, 1976 – 1977) a Levante (1974 – 1975). S futbalistami ŠK Bratislava sa stal dvakrát majstrom Slovenska (1942, 1944). Trikrát bol majster Španielska (1952, 1953, 1956), šesťkrát víťazom Španielskeho pohára (vtedy Copa del Generalísimo, 1951, 1952, 1953, 1955, 1956, 1966), dvakrát víťaz španielskeho Superpohára (1952, 1953), raz víťaz Latinského pohára (1952) a raz Trofeu Martini & Rossi (1952). Zomrel 30. novembra 1986 v Alcalá de Henares. Je členom Siene slávy slovenského futbalu.

Hviezdna česko-slovenská zostava. Z pravej strany František Plánička, Ferdinand Daučík, Ivan Chodák, Jaroslav Deršák a Leopold Štátný.

Stredoeurópskom pohári. Bol vôbec prvým Slovákom s kapitánskou páskou v niektorom z klubov pražských S.

Priekopník WM-systému

Svetový šampionát v roku 1934 nestíhal a mal byť pripravený doma na prípadnú výzvu. Na MS 1938 už hral a slávny Brazílčan Leonidas ho označil za najlepšieho obrancu na týchto majstrovstvách. Počas druhej svetovej vojny sa vrátil do Bratislavy, kde ako tréner ŠK a reprezentácie Slovenska piloval so svojimi zverencami WM-systém. Názov mal podľa schémy, ktorú rozostavenie hráčov pripomínalo. Ofenzívna päťica hráčov tvorila písmeno W, defenzívna mala podobu písmena M. Získal dva majstrovské tituly a veľkou kuriozitou bolo, že sám seba postavil do reprezentačného zápasu. Po vojne zažil turbulentné obdobie. Jeden rok bol trénerom reprezentácie, ďalší už ho prenasledovali komunisti a ocitol sa v pracovnom tábore. Z neho na priepustky trénoval divízu Prievídzu, aby v októbri 1949 s celou

rodinou za dobrodružných okolností emigroval. Spolu s Ladislavom Kubalom, ktorý sa zahľadel do jeho sestry Anny Violy, skončil vo futbalovom raji – Španielsku.

Šialený príbeh

Po úteku za hranice sa najprv stal trénerom tímu FC Hungária, ktorý sa skladal z emigrantov z východoeurópskych krajín a hral exhibičné zápasy v Taliansku či Španielsku. Výjazd na Pyrenejský polostrov ho definitívne posunul do Španielska a na lavičku Barcelony. Šialený príbeh! Najprv vediete svoje mužstvo proti súperom ako Palárikovo, Šafa, Šurany, Bošany, Komjatice, Štúrovo, Želiezovce a o niekoľko mesiacov chystáte svoj tím na zápas proti Realu Madrid. Vôbec prvý zápas na lavičke Barcelony v septembri 1950 sa skončil pre Ferdinanda Daučíka famózne – na Les Corts, starom štadióne Barcelony, totiž jeho tím rozdrvil Bilbao po výsledku 8:2! O dva týždne zavítal do Barcelony Real Madrid a Daučíkov tím mu naložil takmer toľko ako Baskom – 7:2!

Ako tréner Barcelony v hornom rade štvrtý sprava. Pod ním Ladislav Kubala.

Súd v Československu ho zatiaľ za emigráciu odsúdil na desať rokov väzenia, peňažný trest vo výške 10 000 korún a bol mu skonfiškovaný majetok.

Medzi rekordérmi

Na lavičke Barcelony získal Daučík až deväť trofejí. Vrcholom bola slávna sezóna 1951/52, keď s Kubalom a spol. získal päť trofejí! Barca de las Cinco Copas – Barcelona piatich pohárov, hovorilo sa tomuto tímu. Keď prídete do múzea Barcelony, tomuto úspechu je venovaná jedna osobitná vitrína. Až v roku 1992 sa k jeho kúsku priblížil Cruyff so štyrmi trofejami a Daučíka prekonal až Guardiola so šiestimi v roku 2009. V žatve pokračoval aj s Bilbaom, s ktorým získal raz titul a dvakrát pohár. So Zaragozou sa dostal do finále Pohára veľtržných miest, predchodcu Pohára UEFA a Európskej ligy. So šiestimi víťazstvami v Španielskom pohári je dodnes rekordérom medzi trénermi. Podľa počtu zápasov v La Lige bol v čase uzávierky tejto publikácie v historickej tabuľke so 488 duelmi na 10. mieste.

V La Lige dosiahol Daučík víťazstvo v 234 zápasoch, čo je v historickej tabuľke siedme najvyššie číslo.

Na titulke Marcys s kapitánom Bilbaa Pirú Gainzom

Skvelý cit

Mal skvelý cit a nos na hráčov. Neraz sa stalo, že si išiel pozrieť možnú posilu a vrátil sa s iným hráčom. Takto do Barcelony stiahol napríklad 18-ročného Luisa Suáreza, neskôr prvého španielskeho víťaza Zlatej lopty. Suárez pochádzal z La Corune a po dvoch týždňoch od zápasu, v ktorom ho Daučík uvidel, už bol hráčom Barcelony. Ďalšie narodeniny oslavoval u Daučíkovcov a mimochodom, tam si obľúbil slovenskú kapustnicu. Tú si vychutnával aj u Kubalovcov. *„Luisitovi chutila tak, že si dal aj päť tanierov za sebou,”* spomínal nám Luis von Spanyar Holmquist, rodinný priateľ Kubalovcov a Daučíkovcov. Príznačné pre Daučíka bolo „prerábanie“ hráčov. Keď vyčítal, že z krídelníka môže byť skvelý krajný obranca, posunul ho. Keď trénoval Atlético Madrid, spravil z útočníka Calleja obrancu, dozadu posunul i Chuza či Maďara Kampfla, emigranta z roku 1956. Callejo sa ako obranca dostal do reprezentácie Španielska. *„V konkurencii Genta, Kubalu, Di Stefana, Puskása, Tejadu či Arietu, všetko skvelých útočníkov, by sa mi to inak nepodarilo,”*

ďakoval verejne Daučíkovi Callejo. Keď ho s Atléticom Bilbao – za Francovho režimu musel byť anglofónny názov Athletic pošpanielčený – čakal kľúčový zápas sezóny, zbalil celý tím a odviezol ho za múry jezuitskeho kláštora. Jediní „novinári“, ktorí za ním mohli ísť, boli dvaja chlapci zo školského časopisu. Hráčom dávali milo naivné otázky, dostávali netradičné odpovede a všetci boli spokojní. Bilbao zápas vyhralo a španielske noviny Daučíka oslavovali za famózný ťah.

Životná boliestka

Ťažko niesol to, že od svojho úteku v roku 1949 už nemal možnosť navštíviť svoju vlasť. Aj to, že sa nechtiac stal súčasťou politického procesu, hoci politika ho nezaujímala a žil len futbalom. *„Všetko, čo sa týkalo Česko-slovenska a Slovenska sledoval. Bol s ním stále spätý. Zháňal si noviny, aby sa dozvedel, čo sa v ňom deje. Samozrejme, v tých časoch bolo v Španielsku ťažšie dostať české alebo slovenské noviny. On však mal dobrého priateľa v Rakúsku a ten mu ich odtiaľ posielal,”* spomínal pri našom stretnutí jeho syn Yanko Daučík, ktorý hral za slávny Real Madrid.

Na trénerskej lavičke (uprostred)

Belasý symbol polovice 20. storočia

Leopold Šťastný

Bol výborný futbalista, ktorý reprezentoval dva štáty. Ako tréner bol mimoriadne úspešný a mal skvelý cit pre výber hráčov. Výrazne ovplyvnil ďalšiu generáciu svojich nástupcov a hlásili sa k nemu napríklad neskorší skvelí tréneri Vičan, Malatinský, Hložek i Vengloš. Presadil sa v Československu i v Rakúsku. Prežil dramatické chvíle na štadiónoch a ešte hektickejšie v osobnom živote. Na udalostiach z jeho životopisu by sa dala dokumentovať história 20. storočia.

Pochádzal zo Záhoria a narodil sa v rodine so židovským pôvodom. Keď sa po prvej svetovej vojne celá rodina presťahovali do Bratislavy, prihlásil sa do žiackeho tímu I. ČsŠK Bratislava. Hral na rôznych postoch, ale postava, rýchlosť a dôraz ho nasmerovali do obrany. Skôr epizódne sa mihol v Ružomberku a Žiline, späť však

bol predovšetkým s I. ČsŠK. Prispel k tomu, že ten sa ako prvý slovenský klub v ročníku 1933/1934 prebojoval do prvej celoštátnej ligy. Ani v elitnej súťaži sa „Jim“, ako znela jeho prezývka už od detských čias, nestratil. Dostal sa dokonca do reprezentácie Československa. Po Pavlovi Šoralovi sa stal len druhým hráčom zo slovenského klubu,

V detskom veku na dovolenke s rodičmi

Leopold Šťastný v skratke

Narodil sa 23. mája 1911 v Rohožníku. Nastupoval za I. ČsŠK a ŠK Bratislava (1927 – 1931, 1932 – 1940, 1942 – 1943), ale aj za ŠK Ružomberok (1931) a ŠK Žilina (1932). Hral na poste obrancu. Československo reprezentoval dvakrát v roku 1937. Jeden zápas odohral v roku 1940 aj v tíme Slovenska. Bol trénerom OAP Bratislava (1942–1944), s ktorým získal v roku 1943 titul majstra Slovenska. Po vojne trénoval ŠK Bratislava, NV a Slovan (1945 – 1951, 1954 – 1957, 1963 – 1965), teda Slovan pod rôznymi názvami. V rokoch 1949, 1950, 1951 a 1955 sa s ním stal majstrom Československa. Pôsobil aj v Topoľčanoch, ČH Bratislava, Innsbrucku (1965 – 1968) a viedol aj reprezentáciu Rakúska (1968 – 1975). Zomrel 14. mája 1996 v Kanade, pochovaný je však na cintoríne v Slávičom údolí v Bratislave. Je členom Siene slávy slovenského futbalu.

ktorý za ňu nastupoval v medzivojnovom období.

Vojnové časy

Počas vojny si zahral aj za slovenskú reprezentáciu, čo bol pre jeho pôvod paradox. V roku 1940 nútené kvôli zákazu skončil s aktívnou kariérou. Stal sa trénerom, najprv neoficiálne pri doraste ŠK Bratislava. V apríli 1942 dostal od prezidenta Tisa výnimku z povinnosti vystahovania sa zo Slovenska a zároveň povolenie opätovne vykonávať činnosť v športovom klube. Pôsobil dokonca pri tíme Oddielu armádnych pretekárov (OAP) Bratislava, z ktorého sa takmer okamžite stal veľký vyzývateľ ŠK Bratislava. V roku 1943 s ním oslavoval titul majstra Slovenska. Paradoxicky však pokračovali ďalej. Keďže bol v armádnom klube, dostal hodnosť poručíka. Žartoval, že je asi jediný človek so židovským pôvodom na Slovensku, ktorému salutujú nemeckí vojaci, keď idú oproti a vidia ho v uniforme. Jeho zvláštne postavenie v slovenskom futbale dokrešľuje fakt, že hoci trénoval OAP, nastúpil ešte v niekoľkých zápasoch za ŠK.

Osudový rok

V lete 1944 sa oženil. K svadbe mu gratulovali aj v denníku *Gardista* – ďalší zvláštny paradox. Potom prišlo SNP, jeho potlačenie a radikalizácia pomerov. Výnimky už neplatili... Posledné mesiace vojny boli pre Šťastných zvlášť kruté. Išlo pritom o pôvodne veľmi dobre situovanú rodinu, veď v medzivojnovom období chodievala na dovolenku k moru, čo bolo veľmi unikátne. Koncom novembra 1944 boli rodičia Leopolda Šťastného zatknutí. Po jednom dni v internačnom tábore v Seredi boli zaradení do transportov do koncentračných táborov. Otec zahynul v Bergen-Belsen a mama v Ravensbrücku. Leopold Šťastný sa musel až do konca vojny skrývať. Gestapáci ho neraz hľadali. Našťastie, vždy niekto pomohol. Prežil. O období, ktoré ho tvrdo poznačilo, radšej mlčal.

Historický titul

Po druhej svetovej vojne spolu s Ferdinandom Daučíkom trénovali bratislavský ŠK. Vystriedal ich Škót Tom Sneddon. Ten však po tom, ako sa k moci dostali komunisti,

Ako rázny obranca...

Bratislavu opustil. Daučík skončil vo väzení a potom v emigrácii. Tím belasých prevzal Leopold Šťastný. Bol to on, kto im priniesol v roku 1949 historicky prvý titul majstra Československa. Stalo sa tak dominantným spôsobom a s takmer dokonalým WM-systémom drvil súperov. Pražskí Železničáři, teda Bohemians, dostali napríklad v Bratislave deviatku a doma šestku. ATK Praha, neskôršia Dukla, inkasovala takisto šestku. Klub z Brna, Židenice, v jednom zápase dostal deväť gólov, Považská Bystrica osem a Sparta štyri. V 26 zápasoch prehral bratislavský tím len trikrát, vyhral 18× a mal skóre 93:33! Belasí pod Šťastného vedením následne získali aj dva ďalšie majstrovské tituly a ráznym spôsobom prerušili dovtedajšiu hegemoniu pražských S.

Opäť vo víre dejín

Nacizmus, fašizmus, ľudáctvo, vojna. Ak to Leopold Šťastný nemal ľahké počas druhej svetovej vojny, tak to mal rovnako náročné aj po nej. Po emigrácii brata bol

Majster prezývok

Väčšinu prezývok vymyslel svojim zverencom on. „Budeš Kopýtko,“ povedal Joklovi, ktorý prišiel z Partizánskeho, mesta obuvi a obuvníkov a tí čo používali? Kopýtko. Prezývka „Lolo“, ktorá sprevádzala Jozefa Vengloša, sa tiež zrodila v Šťastného hlave a evokovala odovzdávanie cien na mládežníckom turnaji v Taliansku a pusu od slávnej Giny Lollobrigidy. Keď Slovan prevzali pod svoj patronát Chemické závody Juraja Dimitrova (ChZJD), prišiel za Šťastným jeden pracovník z referátu športu. Opýtal sa ho, v akej zostave bude mužstvo hrať. Šťastný odrecitoval: Gumár – Foni, Bimbo, Drongolo – Lolo, Bryndziar – Tuleň, Pepek, Lála, Paličko, Maxim. Chlapík sa mohol škrabať za ušami a vôbec netušil, že Slovan nastúpi v zostave: Schrojč – Urban, Popluhár, Jankovič – Vengloš, Sloviarik – Cvetler, Moravčík, Obert, Molnár, Balážik.

... a emotívny tréner

niekoľkokrát vypočúvaný a v roku 1953 aj tri mesiace väznený. Prichádzali nové zákazy, príkazy a povolenia. Istý čas opäť nemohol oficiálne trénovať. Potom mohol, ale v Topoľčanoch. Vyriešilo sa to ako za vojny. Na belasých chodil dohliadať neoficiálne. Mal problémy s vycestovaním do zahraničia, dokonca aj do krajín s ľudovodemokratickým režimom. Napriek tomu odvádzal skvelú prácu. „Bol to najlepší tréner, ktorý mal nie slovenské, ale európske parametre... Jeho prístup a organizácia boli inšpiratívne. Bol mi veľkým a najsvetleším vzorom, vo svojej

práci som sa k nemu často a rád vracal,“ spomínal neskôr Jozef Vengloš.

Rakúska brázda

V druhej polovici šesťdesiatych rokov odišiel legálne trénovať do Rakúska. S Innsbruckom takmer získal titul majstra Rakúska, keď ho viedenský Rapid predbehol iba o lepšie skóre. Reprezentáciu Rakúska viedol v 49 zápasoch a mal na dosah postup na MS 1974. Keď na MS 1978 s veľkou slávou Rakúšania v argentínskej Córdobe porazili tím NSR (3:2), väčšinu tímu tvorili hráči, ktorých do reprezentácie posunul on. Krankl, Pezzey, Prohaska či Konkilia naňho spomínali s rešpektom. Mimochodom, známemu Herbertovi Prohaskovi sľúbil reprezentačný debut pod podmienkou, že si oholí fúzy. Prohaska výzvu prijal, hoci ho o dva dni čakala svadba... V Rakúsku má Šťastného meno stále cveng a napríklad jedna z viedenských ulíc (Šťastnyweg) je pomenovaná po ňom. Do Československa sa však už nevrátil. Odišiel za synom-emigrantom do Kanady, kde aj zomrel.

So zverencami z bratislavského Slovana (sediaci uprostred)

Tvorca trnavského zázraku

Anton Malatinský

V Trnave je po ňom pomenovaná ulica. Pri štadióne stojí jeho socha. S pohľadom upretým do diaľky, akoby strážil budúcnosť trnavského futbalu. Anton Malatinský je jeho otcom. Bol to on, kto prehodil výhybkú a nasmeroval Spartak do pozície, ktorá mu dáva status ikonického klubu. Nebyť jeho, nevznikol by tím, ktorý je podľa mnohých najlepším v slovenskej klubovej histórii.

Ako hráč bol skvelý. Bol útočníkom, ktorý dával veľa gólov. Nevynikal rýchlosťou, hoci nepatril k pomalším hráčom. Mal však skvelé periférne čítanie hry, schopnosť ocitnúť sa v šanci a neskutočne tvrdú strelu. Bol v poradí druhým Trnavčanom, po Františkovi Bolčekovi, ktorý nastúpil za reprezentáciu Slovenska v rokoch 1939 – 1945. Po znovuoobnovení Československa bol zase po Jozefovi Markovi druhým Trnavčanom,

ktorý sa dostal do reprezentácie spoločného štátu. Už vtedy však špekuloval aj nad niečim iným. V roku 1941 sa ako 21-ročný prihlásil na zväzový trénerský kurz. Vo vojnových rokoch už trénoval žiakov a v roku 1948 s dorastencami TŠS Trnava získal senzačný titul majstra Československa. Hral aj za NV Bratislava, predchodcu Slovana, s ktorým získal dva majstrovské tituly a bol najlepším strelcom v klube.

Anton Malatinský v skratke

Narodil sa 15. januára 1920. Bol výborný záložník či útočník, ktorý hral za Rapid Trnava (do 1939) a TŠS Trnava (1939 – 1950), Slovan (ako Sokol NV, 1950 – 1952), Handlovú (1953 – 1955), opäť Trnavu (1956). So Slovanom bol dvakrát majstrom Československa (1950, 1951). Ako hráč reprezentoval Slovensko (1942- 1943, šesť zápasov) i Československo (1948 - 1951, 10 zápasov), bol účastníkom MS 1954.. V Handlovej bol aj trénerom, potom viedol Spartak Trnava (1956 – 1960, 1963 – 1968, 1971 – 1975), Admiru Viedeň (1968 – 1971), FC Den Haag (1976 – 1978), Slovan (1978 – 1981), Eisenstadt (1981 – 1982). Bol asistentom v Trnave (1982 – 1984), následne trénoval St. Pölten (1984 – 1985). V sezóne

1989/90 sa ešte pokúšal zachrániť v lige áčko Spartaka. Jeho poslednými zástavkami boli kluby z nižších rakúskych súťaží Sankt Margarethen a Bad Deutsch Altenburg. Trnavu priviedol k trom majstrovským titulom (1968, 1972, 1973), dvakrát s ňou vyhral Československý pohár (1967, 1971) a raz Stredoeurópsky pohár (1967). Zomrel 1. decembra 1992 v Trnave. V meste je po Antonovi Malatinskom pomenovaná ulica, štadión a od augusta 2016 pri ňom stojí jeho socha. Je členom Siene slávy slovenského futbalu.

Takýchto návratov zo zápasov zažil Toni-báči veľa.

Prvý trest

Z Bratislavy sa chcel vrátiť do Trnavy, ale jeho snaha bola označená za špekulatívnu. Najprv prišiel dvojročný dištanc, v priebehu pár týždňov sa zmenil na doživotný! „*Anton Malatinský sa vylučuje z radov športovcov*

Rozčertil sa, aj keď jeho hráči viedli, ale neplnili jeho pokyny.

a športových pracovníkov...“ uvádzalo sa vo verdikte. Našťastie, ozvali sa súdruhovia z iných odvetví. Baníci majú radi futbal, treba Malatinského využiť tam! Záujem mala Ostrava a Handlová. Prednosť dal druhému z nich. V Baníku Handlová si vysúkal rukávy. Naplno sa začal rozvíjať ako hrajúci tréner. Práve tam sa z neho začal formovať až manažérsky typ trénera, ktorý rozhodoval o tom, kto do mužstva príde, kto z neho odíde, kto bude hrať a kto bude ako odmenený. Sám sa držal v takej forme, že tréner reprezentácie Československa Karol Borhy ho ako 34-ročného nominoval na MS 1954 vo Švajčiarsku. Handlová vtedy hrala v tretej lige. „*Mám asi ojedinelý svetový rekord, pretože som bol na majstrovstvách sveta ako divízny futbalista,*“ usmieval sa po rokoch pri otázke na túto tému Anton Malatinský.

Druhý trest

Z Handlovej sa vrátil do Trnavy. Odohral za ňu pár zápasov, ale zranil sa a musel ukončiť aktívnu kariéru. Stal sa už „len“ trénerom. Trnava sa pod jeho vedením zaradila do užšej špičky v Československu. V roku 1960 si vybojovala právo štartu v cenenom Stredoeurópskom pohári. Ibaže, tam narazil